

A dabasi nyárfák kivágása: „itt a piros, hol a piros”, játék a közvagyonnal

A Gazdasági Versenyhivatal honlapján a mezőgazdasági tevékenységek között található a Vj-109/2004/27. számú határozat, amely a dabasi önkormányzat tulajdonában álló ingatlanon 133 db nemes nyárfa kivágásának körülményeit vizsgálta. A versenyfelügyeleti eljárást két cég és egy egyéni vállalkozóval szemben „a versenytársak közötti, versenyteljesítéssel kapcsolatos összejárásra” utaló magatartás miatt indították.

Bár a határozatban személyek és konkrét cégnevek szerepelnek, de a vizsgálónak, a határozat fogalmazójának neve „fedve” maradt.

A játék egyszerű, végy egy pakli magyar kártyát, abból egy pirosat és két másik színt, majd egy ügyes kezű játékos, a színeket lefordítva villámgyorsan keverje össze a lapokat. A kellekek közé tartoznak a nagyhangú kikiáltók, akik a játékban mindig nyernek, ezzel demonstrálva a gyanútlan fogadók előtt, mily könnyen juthat nagy nyereményhez. Élesben a „hol a piros?” kérdésre a balek fogadó ritkán találja el a pirosat. A játék zavartalanságát és a nyereményt az „örök” biztosítják, figyelik a rend őreinek mozgását, nehogy váratlanul lecsapjanak a tiltott tevékenységet folytatókra. De mi történik, ha a tiltott tevékenység üldözői is „beszállnak a játékba”, nem kétséges, a játékszenvedéllyel megáldott fogadó a gatyáját is elveszíti!

Ezek után nézzük, hogyan játszották el a 133 nemes nyárfa értékét. Bár a lapokat keverő játékos, igyekezetében véletlenül megmutatja egy-egy lap színeit (a határozat ismertetéskor erre felhívom a figyelmet), de a végeredmény nem kétséges.

A határozatban megfogalmazott tények alapján a fakitermelés háttere a következő:

Az önkormányzat a közparkban a nemes nyárfák kivágására több szakértő véleményét is kikérte. A szakértők megállapításai alapján – „egy erdőmérnök megtekintette” és megállapította „mihamarabb ki kell vágni” vagy „a közelben felépült egy sportcsarnok, mely a terület forgalmát, és ezzel összefüggésben a balesetveszélyt is megnövelte” – döntöttek. A döntés és a végrehajtás szakszerűségét sugallják a következő megfogalmazások: „Az ön-

kormányzat környezetvédelmi okból várt januárig, amikor a fák alvó időszakban vannak”, vagy „az önkormányzat szerette volna mielőbb elkezdni a fák kivágását, annak elkerülése érdekében, hogy nehogy belecusszsanak a következő vegetációs időszakba”. Az önkormányzat bár „nem volt jogi kötelezettsége ajánlatok bekérésére” a költségei minimalizálása érdekében, a közpénzek takarékos gazdáljaként a fakitermelés végrehajtására három vállalkozótól is ajánlatot kért.

Első olvasatban úgy tűnik, minden a legnagyobb körültekintés mellett történt, ennek ellenére a „jegyző a fák kivágásáról rendelkező határozatát egy akadémikusoktól megtagadta. A Közigazgatási Hivatal elutasította a fellebbezést „így folytatódhatott a fák kivágása”. A határozatot megfogalmazó vizsgáló nem adott tájékoztatást sem az akadémikusoktól érveiről, sem pedig a Közigazgatási Hivatal elutasításának indokairól. A tényekhez szorosan hozzátartozna, hogy a három pályázó közül ki és mennyiért nyerte el a fakitermelés jogát, de ezt a „míves” határozatból nem lehet kideríteni, bár az egyik vádlott vallomásából valami mégis kiviláglik, de erről majd később bővebben lesz szó.

A határozat olvasója ezek után nem igazán érti, hogy a Gazdasági Versenyhivatal a fakivágásra beadott „pályázatok formai hasonlósága” miatt miért indított hivatalból eljárást, hiszen az önkormányzat eljárását a Közigazgatási Hivatal jogszerűnek ítélte. De elképzelhető, az akadémikusok kételkedtek, s szükségessé vált egy újabb hivatali vizsgálat, amely ismét megerősíti az önkormányzat eljárásának „tisztaságát”, s így egy újabb állami hivatal jogerős határozatával leszerelhetők az elégedetlenkedők, s a kétkezdők.

Nézzük mire jutott a vizsgáló az igazság kiderítésében. A határozat fogalmazványában először a védekezések érvei, és a tanú vallomása szerepel, s csak ezután kapunk tájékoztatást a hivatali eljárás tényeiről, és a vádakról. Ismét valami olyasmi, ami nem igazán logikus, hiszen először kellene a vádat ismertetni és bizonyítékokat feltárni, majd ellene és mellette tanú(ka)t felszólítani, és csak ezután következhetne a vádlottak védekezése.

A játék logikája azonban a dolgok összekeverését, a piros lap eltüntetését, s nem a megtalálását diktálja. A „kezek” mozgására koncentrálna próbáljuk meg logikusan követni a vizsgálat tényeit és a bizonyítékokat:

1. A címzésben, mindhárom ajánlatban tévesen „Március 15. tér 1/B szerepel, míg a helyes cím Szent István tér 1/B.”

2. Feltűnő hasonlóság az ajánlatokban a bekezdések egy szóközzel beljebb kezdődnek. Két pályázatban (egyik cég és az egyéni vállalkozó) a nyárfa helyesírása hibásan „nyár fa”-ként különírva és a „Március 15.tér” a pont után szóköz nélkül szerepel. „Az ajánlat első mondata a kezdő szó kivételével is teljesen meg-egyezik...”

3. Az egyik cégnél tartott helyszíni szemle során a cég számítógépében megtalálták az egyéni vállalkozó egy másik munkára adott ajánlatát.

A tények elég meggyőzőnek látszanak, a kezek mozgását figyelő fogadó még követni tudja a „piros lap” mozgását. A játékos sebességet vált, jöjjön hát a tanú vallomása:

A tanú, Dabas alpolgármestere, ha elolvassuk a tanú vallomását, elbizonytalanodásunk tovább nő. Vallomásából kiderül: „a fák ... sok kárt okoztak, két szakértői vélemény szerint is ki kell vágni őket. A frissen épített sportcsarnok is tovább növelte a balesetveszélyt.” Elképesztő, ha igaz, amit mondott, akkor nem a fákat kell kivágni, hanem a csarnokot kell lebontani! A jegyző úr munkáját segítve az önkormányzat érdekeire határozva kért ajánlatokat, „hogy ne esetleg utólag nyújtson be a vállalkozó egy nagyobb összegű számlát.” Megrázó álláspont, hiszen a közérdek a legjobb minőségű és legolcsóbb ajánlat lenne. A tanú emlékezete szerint a területet (nem az értékes fákat) megtekintő erdősztechnikus ajánlott két pályázót, de arra nem emlékszik, hogy a harmadik pályázót „az erdősztechnikus ajánlotta-e vagy a jegyző úrral a telefonkönyvből keresték ki.” De tudomása szerint „nem tevékenykedik más hasonló profilú vállalkozás Dabas környékén”. A tanú helyismerete kiváló, érthetetlen miért kellett az erdősztechnikus? A pályázatok formai hasonlósága nem tűnt fel a tanúnak, arról hogy „egy ember készítette volna” nincs tudomása. Mindhárom pályázat téves

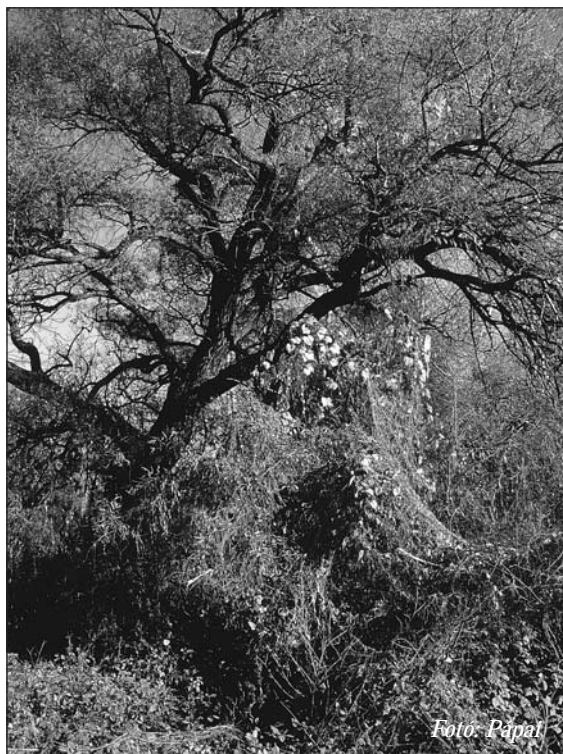
címzéséről azt állította „... elképzelhető, hogy mindannyian régebbi telefonkönyvből nézték ki a címet.”

A vallomást olvasva, érthetlenné válik a tanú státusa, vallomása inkább védekezésnek tűnt. Körültekintő ember lévén, két szakértőt kért fel, egy erdőmérnököt és egy erdőszaktudóst, míg az önkormányzat egy szakmáját meg nem nevező szakértőt kapott. Feltételezhetően a szakemberek tájékoztatást adtak a faállomány értékéről és a kitermelés várható költségeiről. Ugyanakkor az önkormányzat számára elegendő volt a szakértők és a szakmáját meg nem nevező szakértő szakvéleményének azon része, amely a fák károsodásának és balesetveszélyének bizonyítását igazolta.

De nézzük, mivel védekeznek a pályázók (a vádlottak): Az első pályázó ügyvezetője: Az alpolgármester (a tanú) telefonon kereste meg és kérte a terület megtekintésére és ajánlata beadására. Állítja nem volt tudomása arról, hogy rajta kívül még kitől kért ajánlatot az önkormányzat. Cége számítógépén az egyéni vállalkozó által írt levélről elmondta „akkor egyszer kiségtették, mert neki elromlott a számítógépe. A többi ajánlatot nem ő készítette, az ajánlatokban található formai hasonlóságokról nem tudott nyilatkozni.” Arról, hogy 50%-os tulajdoni hányaddal rendelkezik a másik pályázó cégben, azt nyilatkozta „befektetőként van jelen, az operatív irányításba nem szól bele, arról sem tudott, hogy a másik cég is adott be ajánlatot”.

Hát igen, ha valaki befektet, akkor csakis biztos helyre teszi a pénzét, amit ellenőrizni tud, ha mást nem akkor, meghatározó tulajdonosként cége „operatív irányítását” végző ügyvezetőjét. Munkahelye, egzisztenciája a befektető tulajdonostól függ, tehát vallomásában is a befektető érdekeit kell képviselnie.

De nézzük a befektető másik cége operatív irányítójának vallomását: Elmondása szerint az alpolgármester (a tanú) telefonon kereste meg, s kért tőle ajánlatot. Arról, hogy az alpolgármester kitől kért még ajánlatot, nem volt tudomása, s a meghallgatáson tudta meg, hogy a meghatározó tulajdonos (befektető) cége „végezte el a munkát”. Megerősítette, hogy az 50%-os tulajdoni hányaddal rendelkező befektető nem vesz részt az operatív irányításban.

Nem tud arról, hogy a „három ajánlatot” egy ember készítette volna. Ha az ügyfél pontosan azt mondta, ami a határozat szövegében áll, akkor honnan tudta, hogy pontosan három pályázatról van szó, amikor korábban azt vallotta „nem volt tudomása, hogy rajta kívül még kitől kért be ajánlatot az alpolgármester.” Az ajánlatokon található címzést ő a telefonkönyvből nézte ki. Azzal, hogy az ügyfél többes számot használt, joggal feltételezhető, hogy a három pályázaton található címzést „ő a telefonkönyvből nézte ki”.

Végezetül nézzük a harmadik pályázót, az egyéni vállalkozót, aki egybehangzóan azt adta elő, amit már a másik kettőtől hallottunk: az alpolgármester (a tanú) kereste meg, kérte ajánlata sürgős beadására. Az ügyfél emlékezete szerint a munkát a fa anyagáért elvégezte volna, csak a felújításért kért volna 3-400 ezer forintot. A vizsgálat során első alkalommal utalnak a faállomány értékére. A többi ajánlattevőről nem volt tudomása. Nem kapott értesítést, hogy nem nyert a pályázata. A formai hasonlóságokról azt nyilatkozta „ő a címet a telefonkönyvből nézte ki”, egyéb formai hasonlóságokról nem tudott nyilatkozni. A másik pályázó számítógépén talált leveléről azt mondta, hogy egyszer sürgősen ajánlatot kellett adnia, s mivel elromlott a számítógépe ezért vette igénybe a segítséget.

Tehát a pályázatok tökéletes formai hasonlósága mellett a meghallgatott ügyfelek és a tanú is ártatlansága bizo-

nyítására ugyanazokat a „kulcsszavakat” használta. Most már tudjuk, nem csak a pályázatok, de a vallomások is tökéletesen egybehangzóak. Az egyetlen hibát a lapok mozgatásában, a „piros lap felvillanása”, a vállalkozónak a faállomány értékére tett utalása jelenti.

Ez megnyugtatja a fogadót magabiztossága nő, úgy véli még mindig követi a piros lap mozgását.

Az esemény leírása a vizsgálat által feltárt bizonyítékok, megállapítások alapján a versenytanács döntésében megállapítja „a vállalkozások közötti megállapodást vagy összehangolt magatartást nem támasztja alá elegendő bizonyíték, és a további bizonyítási eljárás alapján sem várható olyan tény vagy körülmény felderítése, amely a jogsértést kellő mértékben alátámasztaná. A beadott pályázatok szövegezésbeli hasonlósága - amelyek közül az egyezően téves címzést az eljárás alá vontak hitelt érdemlően magyarázták - önmagában nem lehet elegendő a versenykorlátozó összejátszás bizonyítására.” A versenytanács a vizsgáló jelentése alapján az eljárást megszüntetette.

A játékos lassított, befejezte a lapok helyzetének felcserélését, s a három lapot kiterítette az asztalra. Ekkor már a fogadó csupán hitte, hogy tudja hol a piros. Kissé elbizonytalanodva rábökött az egyik lapra. A játékos kaján mosollyal az arcán felemelte a pirosnak vélt lapot, s a fogadó rájött, veszített. A játékos besöpörte a fogadás tétjét.

Szomorú, de tény, mindez megtörtént. A játék hevében az államigazgatás „közszolgái” közül senkinek sem tűnt fel a 133 nemes nyárfa értékének eltüntetés. Sikertelt az önkormányzati fák kivágásának történetét úgy beállítani, mint a balesetveszély elkerülésére az önkormányzati út kátyúzását. Egy minden gyanú felett álló tisztességes versenyben elnyert pályázaton a legalacsonyabb fakitermelési költségeket ajánló győztes pályázó a faállomány értékétől az önkormányzatot úgy szabadította meg, hogy azt bárki észrevette volna!

Brávó!

Az írás az e kormányzat adta nyilvánosság nélkül nem született volna meg. Látogassa meg és töltsen le a www.gvh.hu honlapról a határozat eredeti példányát!

Horváth Zoltán